

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Георги Иванов Митов, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Юридически факултет, катедра „Наказателноправни науки“

член на научното жури в конкурса на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (криминалистика) за нуждите на Юридическия факултет, обявен в Държавен вестник, брой 31 от 12 април 2019 г.

Уважаеми членове на научното жури,

Единствен кандидат в обявения конкурс за академичната длъжност „доцент“ е гл. ас. д-р Здравка Владимирова Кръстева.

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА КАНДИДАТА И ПРЕДСТАВЕНИТЕ МАТЕРИАЛИ

Познавам Здравка Кръстева лично от постъпването ѝ в Юридическия факултет. С интерес и задоволство наблюдавам нейното научно творчество, преподавателска дейност и кариерно развитие. За нея може да се каже, че в кратки срокове – в последните десет години, успя да се утвърди като задълбочен учен в областта на криминалистиката, към който се отнасят с авторитет в научните среди. Тя е отзивчив и добър колега, ползващ се с уважение в академичната общност. Студентите с удоволствие посещават нейните занятия и споделят положителни отзиви за стила и метода на преподаване и степента на научно ѝ познание.

Здравка Кръстева завършва висше юридическо образование, специалност „право“ през 1996 г. През 2002 г. постъпва като асистент по криминалистика в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. През 2015 г. защитава успешно дисертация на тема „Разследването на престъпления съгласно Европейската конвенция за правата на човека“. Има няколко специализации в чужбина в областта на криминалистиката и правата на човека.

Кандидатът е приложил за рецензиране в конкурса 8 научни труда, които са извън дисертацията – 1 монография, 6 статии и глава от книга.

Материалите са представени с необходимата коректност и прецизност и отговорят на изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ ТРУДОВЕ

1. Хабилизационният труд представлява монография на тема „Свидетелите очевидци в наказателното производство в светлината на съвременните постижения на психологията и криминалистиката“, С.: Артипо, 2019, ISBN 978-619-7096-04-0, научната редакция на проф. д-р Евгения Коцева-Владиминова. Неговият обем е 299 стандартни страници, заедно с приложението и библиографията.

Изследването е структурирано в увод, четири глави, заключение, приложение и библиография. Изложението е балансирано и правилно разпределено в структурно отношение по класическата схема – всяка глава се състои от раздели, в които тематично са обособени въпросите, свързани с предмета на изследването.

Монографичният труд представлява първото в нашата правна литература цялостно и комплексно изследване на свидетелите очевидци и

тяхната роля в наказателното производство като източник на доказателства от съществено и ключово значение за предмета на доказване. Това само по себе си представлява съществен научен принос. Монографията дава значителен принос в теорията на криминалистиката с разработване на цялостна научнообоснована и съобразена със съвременните научни достижения методика за извършване на разпознаване и разпит на свидетелите очевидци в хода на наказателното производство. Това придава на труда голяма практическа значимост и го превръща в ценно помагало и ръководство за практикуващите юристи.

Авторът поставя акцента в научното си търсене върху съвременните достижения на приложната психология в изследването на паметта на свидетелите и факторите, които влияят върху възприемането и запаметяването на факти (събития и хора) и тяхното възпроизвеждане в наказателния процес. Тези нови научни достижения са умело и последователно приложени в анализа на криминалистичната тактика на двата най-важни способа за доказване с участието на свидетелите очевидци – разпознаването и техния разпит. С прецизност и точност са проследени отделните етапи при организирането, провеждането и оценката на резултатите от тези две процесуално следствени действия и факторите, които оказват съществено значение за достоверността на събраните доказателствени материали.

Значително място в монографията е отделено на несъвършенствата и празнотите в нормативна уредба на НПК и с оглед на постигнатите научни резултати са дадени удачни и обосновани предложения *de lege ferenda* за усъвършенстване на законодателството. Това по безспорен начин показва авторовото умение за боравене с разнородни материи и широтата и всеобхватността на предмета на изследването на разглежданите проблеми.

Задълбочено проучване на практиката на много страни в тази проблематика (Великобритания, Франция, Германия, Италия, Испания,

Швеция, САЩ, Канада, Нова Зеландия, Бразилия и други), което е умело поднесено и адекватно с разглежданите въпроси, има не само познавателно значение, но позволява на автора да направи аргументирани предложения за промени и усъвършенстване на действащите правила и практики.

В труда могат да се посочат множество по-конкретни приносни моменти с теоретико-практическа значимост, обобщени в няколко групи. Споделям и подкрепям посочените от кандидата 29 приносни моменти в Справката за оригинални приносни моменти (Приложение № 13).

Първата група са свързани с насоките за усъвършенстване на тактиката на различни елементи и части от процедурата на разглежданите процесуално следствени действия: на предварителния разпит при разпознаване по чл. 170 НПК на основата на специфичните особености на човешката памет; на предварителния разпит преди портретиране при изработване на композиционни портрети (фотороботите); на оперативното разпознаване по снимки на криминално проявени лица, което да предхожда по-късното разпознаване; на сходството по външен вид с разпознаваемото лице при избора на сравнителните обекти; на особеностите при разпознаването по глас, на труп; на разделяне на въпросно-отговорната част на разпита на свидетели очевидци; особеностите при разпита на деца, пострадали от престъпления (особено насилствени, сексуални и други) и ролята на отделните участниците в тях и други.

Аргументирано са разработени и са направени множество предложения за допълване и усъвършенстване на действащата правна уредба – особеностите при определяне на конкретния обект на разпознаване; възлагането по реда на чл. 194, ал. 3 НПК на полицейски орган в Министерството на вътрешните работи да извършва разпознаването; участието на защитник при извършване на разпознаването като първо действие по разследването срещу лицето по чл. 219, ал. 2 НПК; задължително фотофиксиране на резултатите от разпознаването и други.

Третата група може да се определи като теоретично-приложна. Дадено е ново обобщено криминалистично понятие на свидетел очевидец. Направена е нова класификация на въпросите, която отграничава отворените от конкретизиращите въпроси. Предлага се въвеждането на ново криминалистично средство за събиране на информация от свидетелите очевидци – т. нар. автоинтервю. Предложен е структуриран и систематизиран подход за оценка на резултатите от разпознаването в пет стъпки. Дадени са препоръки за използването на метод за оценка на истинността на свидетелските показания, създаден от психолози, т. нар. стандартизиран анализ на съдържанието на показанията и са подробно представени съдържащите се в него „критерии за кредибилност“ и други.

Работата е четивна, правилно структурирана и това я прави лесна за ползване. Написана е на точен юридически език. Поддържаните становища са обосновани и изразяват авторовата позиция. Полемиката е коректна и показва широката подготовка на Кръстева по материята. Коректно са цитирани библиографските източници.

2. Останалите представени трудове (6 статии и глава от книга) показват широтата на научните интереси на кандидата в областта на криминалистиката и правата на човека. В тях проличава още веднъж задълбочеността и всеобхватността на Здравка Кръстева при анализиране и разработване на отделни проблеми и търсенето на тяхното място и взаимовръзка в разглежданата материя.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изразеното положително становище по представените произведения и общата оценка за научно-преподавателската дейност на гл. ас. д-р Здравка Владимирова Кръстева и с оглед на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и

заемане на академични длъжности в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ ми дават основание да изразя категорично становище, че кандидатът притежава необходимите качества и отговаря на условията за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“, обявен от Софийския университет за нуждите на катедра Наказателноправни науки към Юридически факултет по област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (криминалистика) и да заеме тази академична длъжност.

Затова предлагам на почитаемото научно жури да предложи на Факултетния съвет да избере гл. ас. д-р Здравка Владимирова Кръстева на академичната длъжност „доцент“. Към това призовавам и другите членове на журито.

Изготвил становището:

30.07.2019 г.

проф. д-р Георги

Митов

OPINION

By Professor, Doctor of Legal Sciences Georgi Ivanov Mitov, Sofia University "St. Kliment Ohridski", Faculty of Law, Department of Criminal Law, Member of the Scientific Jury in the competition of Sofia University "St. Kliment Ohridski" for the academic post "Associate Professor" in the field of higher education 3. Social, business and legal sciences, professional field 3.6. Law (Criminalistics), for the needs of the Faculty of Law, published in the State Gazette, Issue 31 of April 12, 2019

Dear members of the Scientific Jury,

The sole candidate in the announced competition for the academic post of Associate Professor is Chief Asst. Prof. Zdravka Vladimirova Krasteva, Ph.D.

I. GENERAL PRESENTATION OF THE CANDIDATE AND SUBMITTED MATERIALS

I have known Zdravka Krasteva personally since her admission to the Faculty of Law. With interest and pleasure, I observe her scientific creativity, teaching, and career development. It can be said that in the short term - in the last ten years - she has succeeded in establishing herself as an in-depth scholar in the field of criminalistics, who is respected in the scientific community. She is a helpful colleague respected in the academic community. Students are pleased to attend her classes and share positive feedback about her teaching style and method and her level of scientific knowledge. Zdravka Krasteva graduated with a law degree in 1996. In 2002, she enrolled as an assistant professor of criminalistics at the Law Faculty of Sofia University "St. Kliment Ohridski".

In 2015, she successfully defended a thesis "Investigation of crimes under the European Convention on Human Rights." She has several specializations abroad in the fields of forensic science and human rights. The candidate has applied for peer review in the competition eight scientific works that are outside the topic of her dissertation - 1 monograph, six articles, and a book chapter. The materials are presented with the necessary correctness and precision and meet the requirements of the Regulations for the conditions and procedure for obtaining academic degrees and occupying academic positions at Sofia University "St. Kliment Ohridski".

II. CHARACTERISTICS AND ASSESSMENT OF SUBMITTED SCIENTIFIC WORKS

1. The habilitation work is a monograph on the subject "Eyewitnesses in Criminal Proceedings in the Light of the Contemporary Achievements of

Psychology and Criminalistics," S.: Artipo, 2019, ISBN 978-619-7096-04-0, scientific editor Prof.Dr. Evgenia Kotseva-Vladimirova. Its volume is 299 pages, along with the appendix and bibliography. The study is structured into an introduction, four chapters, a conclusion, annex, and a bibliography. The presentation is balanced and structured correctly, according to the classical scheme - each chapter consists of sections in which the issues related to the subject of the study are thematically differentiated. The monograph work is first of its kind in our legal literature - an overall and comprehensive examination of eyewitnesses and their role in criminal proceedings as a source of evidence of substantial and critical importance to the subject of evidence. This, in itself, is a significant scientific contribution.

The monograph makes a significant contribution to the theory of forensics by developing a comprehensive scientific basis and a methodology for carrying out the identification parades and eyewitness interviews in the course of criminal proceedings following modern scientific achievements. This gives the work significant practical importance and makes it a valuable tool and model for legal practitioners. The author emphasizes her scientific research on the contemporary achievements of applied psychology in the study of witness memory and the factors that influence the perception and memorization of facts (events and people) and their reproduction in the criminal process. These new scientific achievements have been cleverly and consistently applied in the analysis of forensic tactics of the two most important means of proving which involve eyewitnesses - identification parade and witness interview. The author analyzes with precision and accuracy the stages of organizing, conducting, and evaluating the results of these two investigative and procedural actions and the factors that are essential for the reliability of the evidence.

An essential place in the monograph is devoted to the imperfections and gaps in the regulations of the Penal Procedure Code (PPC). The author suggests appropriate and substantiated proposals for improvement of the legislation (*de lege*

ferenda) based on the achieved scientific results. This undoubtedly demonstrates the author's ability to deal with the complicated matter and the breadth and comprehensiveness of the subject matter of the study. A thorough study of the practice of many countries in this field (Great Britain, France, Germany, Italy, Spain, Sweden, USA, Canada, New Zealand, Brazil and others), which is skillfully presented and adequately addressed, is not only of informative importance, but allows the author to make substantiated suggestions for changes and improvements to current legal rules and practices.

Many specific contributions of theoretical and practical importance can be identified in the monograph, summarized in several groups. I agree and support the 29 contribution points given in the Original Contributions Reference (Appendix No. 13). The first group is related to the guidelines for improvement of the tactics of different elements and parts of the procedure of the investigative actions under consideration: the preliminary interview upon lineup under Art. 170 PPC based on the specific features of human memory; the preliminary interview before production of composite portraits; the mugshot searches of persons with criminal records, which may precede the later lineup procedure; the similarity in appearance with the identified person when selecting fillers; the specifics of voice identification and identification of a corpse; the separation in a separate stage of the question-answer part of the eyewitness interview; the specifics of interviewing children victims of crime (especially violent, sexual, etc.), the role of the individual participants in the interview, etc.

The author elaborates numerous legal proposals to supplement and improve the current legal framework - the specifics of selecting the particular object of identification; the assignment under Art. 194, para. 3 PPC of a police officer in the Ministry of Interior to carry out the identification parade; the participation of a defense attorney in performing the lineup as the first action in the investigation against the person under Art. 219, para. 2 PPC, mandatory photo documentation of lineup, and more.

The third group of contributions can be defined as both theoretical and practical. A new generalized forensic concept for an eyewitness is given. A new classification of the questions is made, which distinguishes the open questions from the specific ones. It is proposed to introduce a new forensic tool for gathering information from eyewitnesses - the so-called auto-interview. A structured and systematic five-step approach for evaluating lineup results is proposed. Recommendations have been made on the use of a method of assessment of the testimony, created by psychologists, the so-called standardized content analysis of the testimony, and the "credibility criteria" contained in it are presented in detail.

The scientific work is readable, properly structured, and this makes it easy to use. It is written in the correct legal language. The opinions supported are substantiated and express the author's position. The polemic is correct and shows the extensive competence of Krasteva on the matter. Bibliographic sources are cited correctly.

2. The other works presented (6 articles and a book chapter) show the breadth of the applicant's scientific interests in the field of forensic science and human rights. They once again show the depth and comprehensiveness of Zdravka Krasteva in analyzing and developing individual problems and the search for their place and interconnection in the matter under consideration.

III. CONCLUSION

The positive opinion on the presented works and the overall assessment of the scientific and teaching activity of Chief Asst. Prof. Dr. Zdravka Vladimirova Krasteva and in view of the requirements under the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act, the Rules for its implementation and the Rules for the conditions and the order for acquiring academic degrees and occupying academic positions at Sofia University "St. Kliment Ohridski" give me a firm ground to express a definitive opinion that the applicant has the necessary qualities and is eligible for participation in the competition for the academic position "Associate Professor", announced by the Sofia University for the needs of

the Department of Criminal Sciences at the Faculty of Law, field of higher education 3. Social, business and legal sciences, professional field 3.6. Law (Criminalistics) and to take this academic position.

That is why I propose to the Honorable Scientific Jury to recommend to the Faculty Council to grant the academic post “Associate Professor” to Asst. Prof. Zdravka Vladimirova Krasteva, Ph.D. I urge the members of the jury to support this decision as well.

Date and signature: July 30, 2019, by Prof. D.Sc. Georgi Mitov